

**Wyrok Sądu Najwyższego
z dnia 2 października 1923 r.
sygn. akt III Rw 3262/22**

Sąd w postępowaniu procesowym, rozpatrując roszczenia o prawo spadkowe lub o zapis ma nie tylko prawo, lecz i obowiązek samodzielnego ustalenia treści rozporządzenia ostatniej woli jako tytułu na którym roszczenie jest oparte.

Sąd Najwyższy jako sąd rewizyjny
pod przewodnictwem sędziego Sądu Najwyższego dra Bresiewicza,
a w obecności sędziów Sądu Najwyższego dra Dbałowskiego i Stefki jako sędziów,
w sprawie Katarzyny Grzywowej, dozorczyń domu w Krakowie, Marii Juchowej, żony
pomocnika tramwajowego w Krakowie, Elżbiety Litwinowej, pielęgniarki w Krakowie
i Anny Pachlowej, gospodyni w Sidzinie, jako powódek, zastąpionych przez
adw. dra w Krakowie Gustawa Groegera w Krakowie,
przeciw: (1) Marii z Sikorów Nagrabowej, gospodyni w Gaju, (2) Adamowi Nagrabie,
tamże, (3) Józefie Szarekowej, żonie pracownika kolejowego w Stryju, (4) niewiadomej
z miejsca pobytu Kazimierze Nagrabównie i (5) Franciszce Nagrabównie w Gaju,
pozwanym, zastąpionym przez ad. 1 do 3 i 5 przez adv. dra Józefa Emilewicza
w Krakowie, a ad. 4 kuratora adv. dra Stanisława Krygowskiego w Krakowie,
o unieważnienie rozporządzenia ostatniej woli Andrzeja Nagraby z 9 maja 1920 r.
z.p.n.¹,
wskutek rewizji powódek od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie jako sądu
odwoławczego z dnia 3 sierpnia 1922 r., sygn. akt Bc II 213/22, którym na odwołanie
powódek za twierdzono cywilnego wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia
7 lutego 1922 r., sygn. akt Cg XIg 1451/21,
na posiedzeniu niejawnym orzekł:

- 1) nie uwzględnia się rewizji,
- 2) rewidujące winne zapłacić stronie przeciwnej koszty przewodu rewizyjnego
w kwocie 30.000 marek polskich w dniach czternastu, pod rygorem egzekucji.

Uzasadnienie

Rewizja zarzuca przyczyny rewizyjne z § 503 pkt 2 i 4 k.p.c.² i nie jest atoli uzasadniona.

¹ Znaczenie nieustalone.

² Austriacka ustawa z dnia 1 sierpnia 1895 r. o postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych (Procedura cywilna), Dz.U.P. 1895 poz. 113.

Wywody rewizji dotyczące nieważności zrzeczenia się przez powódki praw do spadku są bezprzedmiotowe, gdyż wyrok zaczepiony nie opiera się na rzekomej nieufności tychże orzeczeń.

Sąd Najwyższy podziela zapatrywanie prawne Sądu Apelacyjnego, że sporne rozporządzenie prawne ostatniej woli jest jako ustne ważne. Sąd Apelacyjny ustalił bowiem, że testator oświadczył swą wolę, ustalił także że zachowano wszystkie formalności ustawowe ustnego rozporządzenia ostatniej woli i wyłuszczył szczegółowo i trafnie podstawy, dla których przyjął, że jest uzasadnione twierdzenie powódek jakoby testator działał pod przymusem. Przeprowadzenia dalszych dowodów w kierunku przymusu zaofiarowanych sąd odwoławczy mógł zaniechać (§ 488 k.p.c.) skoro je uważał na zbędne wobec wyników przeprowadzonego już postępowania dowodowego

Okoliczność, że w postępowaniu spadkowym uznano niewłaściwie rozporządzenie to za pisemne i nie przedsięwzięto przesłuchania świadków dotyczy jedynie postępowania spadkowego i mogłaby stanowić wadliwość tego postępowania nie odnosi się atoli do wad postępowania odwoławczego w sporze niniejszym. Zapatrywanie rewizji, jakoby treść rozporządzenia ostatniej woli mogła być ustaloną tylko w postępowaniu spadkowym nie znajduje w obowiązujących przepisach oparcia. Sąd procesowy pierwszej instancji bowiem, rozpatrując roszczenia o prawo spadkowe lub o zapis ma nie tylko prawo lecz i obowiązek samodzielnego ustalenia treści rozporządzenia ostatniej woli jako tytułu na którym roszczenie skargi polega.

Rewizję pozostawiono tedy bez skutku.

Orzeczenie o kosztach polega na przepisach § 41 i 50 k.p.c.

[Austriacka ustawa z dnia 1 sierpnia 1895 r. o postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych (austr. k.p.c.): § 41, § 50, § 488, § 503 pkt 2 i 4.]